

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми

Л.В. Смолій

“ 31 ” 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Економіка аграрного підприємства»

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

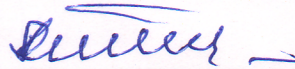
Спеціальність: 051 «Економіка»

Освітня програма: Економіка

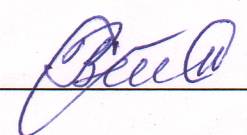
Факультет: Економіки і підприємництва

Умань – 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка аграрного підприємства» для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Економіка». Умань: Уманський НУС, 2021. 20 с.

Розробники: к.е.н., професор Семенда Д.К.

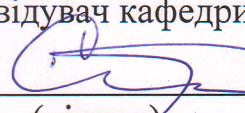
генеральний директор

ТОВ «Горинь Агро» Смолій В.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № 1 від “31” серпня 2021 року

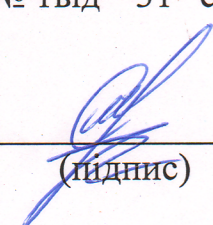
Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

 (Соклюк С.Ю.)
(підпис)

“31” 08 2021 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол № 1 від “31” серпня 2021 року

Голова (Смолій Л.В.)
(підпис)

« 31 » 08 2021 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>курсowa робота</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		5-й	5-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітня програма: «Економіка»	28 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	4 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		64 год.	108 год.
		Індивідуальні завдання: 30 год.	
		Вид контролю: екзамен	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Економіка аграрного підприємства» є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту й окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Завдання. Програма з економіки підприємства передбачає вивчення теоретичних основ і практичних форм функціонування підприємства як основної структурної ланки ринкової економіки, охоплює питання економічної діяльності і пов'язану з нею організацію управління підприємствами відповідно до їх розмірів і галузевої спеціалізації, а також механізми взаємодії суб'єктів економічної діяльності.

Вивчення економіки підприємства формує економічне мислення у студентів, підприємницький та комерційний підхід до розв'язання виробничих завдань, визначає професійну компетентність та підготовленість до практичної діяльності.

Результатом вивчення дисципліни є набуття здобувачами таких компетентностей:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.
- здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
- здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.
- здатність до розуміння специфіки соціально-економічних взаємовідносин та особливостей функціонування економічних суб'єктів в аграрній галузі.

Програмні результати навчання:

- застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);
- проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
- оволодіти практичним інструментарієм організації й ведення економічної діяльності та обґрунтування ефективних господарських рішень економічними суб'єктами з урахуванням галузевої специфіки аграрної економіки

2. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Ефективність діяльності підприємств та економічні важелі її формування і підвищення

Тема 1. Інноваційні процеси та науково-технічний прогрес

Науково-технічний прогрес та його форми. Основні напрямки науково-технічного прогресу. Економічний ефект від реалізації заходів науково-технічного прогресу. Відображення результатів впровадження нововведень у показниках роботи підприємства.

Тема 2. Витрати виробництва і собівартість продукції

Поняття суспільних та індивідуальних витрат виробництва (вартості й собівартості сільськогосподарської продукції). Групування витрат, що формують собівартість продукції. Види собівартості. Класифікація витрат при обчисленні собівартості продукції. Основні витрати на управління та обслуговування виробництва. Прямі і непрямі витрати, витрати поточного року і минулих років. Готівкові і безготівкові витрати. Класифікація витрат на постійні і змінні, їх склад і значення для аналізу ефективності виробництва. Поняття рівня структури собівартості. Об'єкти, методи і особливості обчислення собівартості продукції рослинництва і тваринництва. Причини зростання собівартості. Структура собівартості продукції і методика її розрахунку.

Тема 3. Ціни і ціноутворення на сільськогосподарську продукцію

Економічний зміст і функції цін. Методи ціноутворення за умов ринку. Види ринкових цін. Стимулююча, синхронізуюча і сигнальна функції ціни. Структура ціни на сільськогосподарську продукцію. Ціноутворення і ціни на сільськогосподарську продукцію. Поняття паритетності цін і необхідність еквівалентного обміну між сільським господарством і галузями що забезпечують його матеріально-технічними ресурсами.

Тема 4. Економічні результати та ефективність діяльності аграрних підприємств

Поняття ефекту і ефективності виробництва. Види ефективності. Методика визначення показників економічної ефективності виробництва. Валова і товарна продукція, чиста продукція і чистий дохід, прибуток як показники ефекту, їх абсолютний і відносний розміри. Норма беззбитковості та її обчислення. Сутність рентабельності сільськогосподарського виробництва. Показники рентабельності сільськогосподарського виробництва: рівень рентабельності і норма прибутку.

Тема 5. Якість і конкурентоспроможність продукції

Поняття якості продукції та необхідність її поліпшення. Показники та методи оцінки якості продукції. Стандартизація і сертифікація продукції, їх роль в забезпеченні якості продукції. Економічна ефективність підвищення якості продукції. Шляхи забезпечення виробництва високоякісної продукції.

Тема 6. Інтенсифікація виробництва в аграрних підприємствах

Економічна наука про екстенсивну та інтенсивну форми розширеного відтворення. Критерії і показники рівня інтенсивності сільськогосподарського виробництва та її економічної ефективності. Напрями інтенсифікації сільського господарства.

Тема 7. Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах

Поняття простого і розширеного відтворення. Показники розширеного відтворення і методика їх визначення. Валова продукція та її складові. Наукові основи розподілу валової продукції в сільськогосподарських підприємствах. Відшкодування матеріальних витрат (фонд відшкодування) як основна умова відтворення. Фонди нагромадження і споживання, їх склад і співвідношення за умов господарської самостійності підприємств і ринкових відносин.

Тема 8. Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в сільськогосподарському виробництві

Сутність і об'єктивні умови розвитку спеціалізації сільськогосподарського виробництва. Особливості спеціалізації у сільському господарстві. Зональна, господарська і внутрішньогосподарська спеціалізація. Показники спеціалізації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Економічна ефективність галузей сільськогосподарських підприємств

Тема 9. Розвиток і зональні особливості виробництва зерна.

Народногосподарське значення виробництва зерна. Структура зернового господарства. Розміщення і розвиток виробництва зерна: посівні площі, врожайність, валові збори і товарна продукція зерна за економічними, природно-економічними зонами та областями України. Економічна ефективність виробництва зерна. Шляхи збільшення виробництва зерна і підвищення його ефективності.

Тема 10. Економіка виробництва технічних культур.

Народногосподарське значення виробництва зерна. Структура зернового господарства. Розміщення і розвиток виробництва зерна: посівні площі, врожайність, валові збори і товарна продукція зерна за економічними, природно-економічними зонами та областями України. Економічна ефективність виробництва зерна. Шляхи збільшення виробництва зерна і підвищення його ефективності.

Економіка виробництва цукрових буряків. Розвиток і розміщення виробництва цукрових буряків. Значення вирощування цукрових буряків.

Розвиток бурякосіяння в Україні: посівні площі, врожайність і валові збори. Розміщення вирощування цукрових буряків і формування сировинних зон цукрових заводів. Економічна ефективність виробництва цукрових буряків. Урожайність цукрових буряків. Продуктивність праці та собівартість цукрових буряків. Рентабельність виробництва. Економічна ефективність інтенсивних технологій вирощування цукрових буряків. Шляхи підвищення економічної ефективності буряківництва.

Економіка виробництва олійних культур. Розвиток і розміщення виробництва олійних культур в Україні. Динаміка посівних площ, урожайності і валових зборів. Соняшник – основна олійна культура в Україні. Економічна ефективність виробництва олійних культур. Ціни реалізації олійних культур, їх диференціація. Рентабельність виробництва соняшнику та інших олійних культур. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва олійних культур.

Тема 11. Економіка скотарства.

Розвиток і розміщення виробництва продукції скотарства. Розвиток скотарства, динаміка поголів'я великої рогатої худоби і поліпшення його якісного складу. Економіка виробництва молока. Економічна ефективність виробництва молока. Ціни реалізації. Рентабельність виробництва. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва молока; підвищення продуктивності корів, комплексна механізація та інтенсивні технології виробництва молока, прогресивні форми організації виробництва й оплати праці, міжгосподарське кооперування у вирощуванні ремонтного поголів'я, зниження яловості корів. Економіка виробництва м'яса великої рогатої худоби. Економічна ефективність виробництва яловичини. Продуктивність праці. Ціни реалізації, Рентабельність виробництва м'яса. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва м'яса великої рогатої худоби.

Тема 12. Економіка свинарства.

Народногосподарське значення свинарства, його роль у забезпеченні населення продуктами харчування. Свинина в структурі м'ясного балансу країни. Динаміка поголів'я і породного складу свиней. Економічна ефективність свинарства. Ефективність внутрішньогалузевої спеціалізації та концентрації у свинарстві. Ціни реалізації, прибуток і рентабельність виробництва свинини. Шляхи підвищення економічної ефективності свинарства.

Народногосподарське значення вівчарства. Основні напрямки розвитку вівчарства. Економічна ефективність вівчарства. Шляхи підвищення економічної ефективності вівчарства.

Динаміка поголів'я птиці, продуктивності, валової і товарної продукції. Розвиток птахівництва в особистих підсобних і селянських господарствах. Ефективність виробництва продукції птахівництва. Рентабельність виробництва продукції. Економічна ефективність виробництва яєць і м'яса птиці. Шляхи підвищення економічної ефективності птахівництва.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1.										
Тема 1. Інноваційні процеси та науково-технічний прогрес	7	2	2		3	7		1		6
Тема 2. Витрати виробництва і собівартість продукції	7	2	2		3	7	2			5
Тема 3. Ціни і ціноутворення на сільськогосподарську продукцію	7	2	2		3	7				7
Тема 4. Економічні результати та ефективність діяльності аграрних підприємств*	9	4	4		1	9	2			7
Тема 5. Якість і конкурентоспроможність продукції	7	2	2		3	7				7
Тема 6. Інтенсифікація виробництва в аграрних підприємствах	7	2	2		3	7		1		6
Тема 7. Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах	7	2	2		3	7				7
Тема 8. Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в сільськогосподарському виробництві	7	2	2		3	7				7
Разом за змістовим модулем 1	58	18	18		22	58	4	2		52
Змістовий модуль 2.										
Тема 9. Розвиток і зональні особливості виробництва зерна	8	4	4		2	8	1	1		6
Тема 10. Економіка виробництва технічних культур	8	2	2		6	8	1			7
Тема 11. Економіка скотарства	8	2	2		6	8	1	1		6
Тема 12. Економіка свинарства	8	2	2		6	8	1			7
Разом за змістовим модулем 2	32	10	10		20	32	4	2		26
ІНДЗ (курсова робота)	30	-	-		30	30				30
Усього годин	120	28	28		64	120	8	4		108

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття: Директор ТОВ «Прометей» Мальченко В.П.

5. Теми семінарських та практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Інноваційні процеси та науково-технічний прогрес	2	1
2	Тема 2. Витрати виробництва і собівартість продукції*	2	
3	Тема 3. Ціни і ціноутворення на сільськогосподарську продукцію	2	
4	Тема 4. Економічні результати та ефективність діяльності аграрних підприємств	4	1
5	Тема 5. Якість і конкурентоспроможність продукції	2	
6	Тема 6. Інтенсифікація виробництва в аграрних підприємствах	2	1
7	Тема 7. Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах	2	
8	Тема 8. Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в сільськогосподарському виробництві	2	
9	Тема 9. Розвиток і зональні особливості виробництва зерна	4	1
10	Тема 10. Економіка виробництва технічних культур	2	
11	Тема 11. Економіка скотарства	2	1
12	Тема 12. Економіка свинарства	2	
	Всього	28	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Інноваційні процеси та науково-технічний прогрес 1. Економічний ефект від реалізації заходів науково-технічного прогресу.	3	6
2	Тема 2. Витрати виробництва і собівартість продукції 1. Складання кошторису витрат. 2. Калькулювання собівартості одиниці продукції. 3. Поняття та методи планування собівартості продукції.	3	5
3	Тема 3. Ціноутворення на продукцію 1. Види цін. 2. Регулювання ціноутворення.	3	7

4	Тема 4. Економічні результати та ефективність діяльності підприємства 1. Основні фактори рентабельності діяльності підприємств в умовах ринкової економіки.	1	7
5	Тема 5. Якість і конкурентоспроможність продукції 1. Міжнародні стандарти щодо виробництва продукції та надання послуг. 2. Вирішення проблеми якості в Україні за нових умов. 3. Розуміння поняття «конкурентоспроможність».	3	7
6	Тема 6. Інтенсифікація виробництва в аграрних підприємствах 1. Напрями інтенсифікації сільського господарства.	3	6
7	Тема 7. Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах 1. Наукові основи розподілу валової продукції в сільськогосподарських підприємствах.	3	7
8	Тема 8. Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в сільськогосподарському виробництві 1. Зональна, господарська і внутрішньогосподарська спеціалізація.	3	7
9	Тема 9. Розвиток і зональні особливості виробництва зерна 1. Виробництво зерна за економічними, природно-економічними зонами та областями України.	2	6
10	Тема 10. Економіка виробництва технічних культур 1. Шляхи підвищення економічної ефективності виробництва технічних культур.	6	7
11	Тема 11. Економіка скотарства 1. Розвиток і розміщення виробництва продукції скотарства. 2. Розвиток скотарства і поліпшення якісного складу поголів'я.	6	6
12	Тема 12. Економіка свинарства та інших галузей тваринництва. 1. Народногосподарське значення вівчарства. Основні напрямки розвитку вівчарства. 2. Розвиток птахівництва в сільськогосподарських підприємствах та особистих підсобних і селянських господарствах.	6	7
	ІНДЗ (курсова робота)	30	30
	Разом	64	108

7. Індивідуальні завдання

Навчальним планом з вивчення дисципліни «Економіка аграрного підприємства» передбачено написання курсової роботи як форми індивідуальної науково-дослідної роботи студентів. Виконання курсової роботи є завершальним етапом вивчення дисципліни «Економіка аграрного підприємства» і має своєю метою: розширення, закріплення і систематизацію теоретичних знань, придбання навиків практичного застосування цих знань при рішенні конкретної виробничої, економічної задачі; розвиток навиків ведення самостійних досліджень, оптимізації економічних рішень; набуття досвіду обробки, аналізу і систематизації результатів теоретичних дослідження та практичних розрахунків.

7.1. Курсова робота

Кожний студент отримує індивідуальне завдання на курсову роботу з тематики робіт. Обов'язкові вимоги до змісту, структури, форми подання й обсягу курсової роботи встановлюються методичними вказівками для виконання курсової роботи.

Оформлену і зброшуровану курсову роботу студент зобов'язаний представити на кафедру в установлений термін, але не пізніше чим за два тижні до захисту. Дата отримання роботи фіксується методистом кафедри на титульному аркуші курсової роботи. Без реєстрації робота вважається за нездану.

Термін перевірки і рецензування курсової роботи з того часу, коли викладач отримав її для перевірки, складає 10 днів.

Якщо курсова робота містить значні недоліки, то вона не допускається до захисту, а відправляється на доопрацювання, після чого знову подається на перевірку викладачу.

Виконана до вимог робота допускається до захисту і має бути захищена у встановлені строки до складання іспиту.

При оцінці роботи враховується глибина опрацювання і широта обхвату теми, ступінь використання джерел, уміння аналізувати зібраний матеріал, грамотність та стиль викладу, якість технічного оформлення роботи, якість доповіді студента і його відповідей на питання та критичні зауваження.

7.2. Перелік тем курсових робіт

1. Економічна ефективність використання землі в господарстві (районі) і шляхи її підвищення.
2. Економічна ефективність використання енергетичних ресурсів в підприємстві (районі) і шляхи її підвищення.
3. Економічна ефективність використання машинно-тракторного парку в підприємстві (районі) і шляхи її підвищення.
4. Економічна ефективність використання вантажного транспорту в господарстві (районі) і шляхи її підвищення.
5. Матеріально-технічне забезпечення сільськогосподарських підприємств і шляхи його вдосконалення.
6. Використання сільськогосподарської техніки на орендних (лізингових) умовах і її ефективність.

7. Економічна ефективність використання основних виробничих фондів в підприємстві (районі) і шляхи її підвищення.

8. Економічна ефективність використання оборотних засобів в підприємстві (районі) і шляхи її підвищення.

9. Трудові ресурси підприємства та шляхи підвищення ефективності їх використання.

10. Продуктивність праці в підприємстві (районі) і шляхи її підвищення.

11. Економічна ефективність інтенсивних технологій виробництва зерна (інших продуктів рослинництва) в підприємстві і шляхи її підвищення.

12. Економічна ефективність виробництва цукрових буряків і шляхи її підвищення.

13. Економічна ефективність виробництва соняшника і шляхи її підвищення.

14. Економічна ефективність виробництва картоплі і шляхи її підвищення.

15. Економічна ефективність виробництва овочів і шляхи її підвищення.

16. Ефективність виробництва продукції садівництва і шляхи її підвищення.

17. Економічна ефективність застосування мінеральних добрив (хімічних засобів боротьби) та шляхи її підвищення.

18. Методика визначення собівартості продукції рослинництва і обґрунтування резервів її зниження.

19. Методика визначення собівартості продукції тваринництва і обґрунтування резервів її зниження.

20. Економічна ефективність виробництва молока в підприємстві (районі) і шляхи її підвищення.

21. Економічна ефективність реалізації сільськогосподарської продукції в підприємстві (районі) і шляхи її підвищення.

22. Економічна ефективність підвищення якості продукції рослинництва.

23. Економічна ефективність підвищення якості продукції тваринництва.

24. Економічна ефективність виробництва зерна в підприємстві (районі) і шляхи її підвищення (можна на прикладі окремої культури).

25. Ефективність переробки плодів (овочів) в підприємстві і шляхи її підвищення.

26. Економічна ефективність зберігання плодів (овочів) в підприємстві і шляхи її підвищення.

27. Економічна ефективність виробництва м'яса ВРХ і шляхи її підвищення.

28. Економічна ефективність виробництва свинини і шляхи її підвищення.

29. Економічна ефективність виробництва продукції вівчарства і шляхи її підвищення.

30. Економічна ефективність виробництва продукції птахівництва і шляхи її підвищення.

31. Економічна ефективність виробництва продукції рибиництва в підприємстві і шляхи її підвищення.

32. Економічна ефективність спеціалізації і концентрації сільськогосподарського виробництва (на прикладі підприємств району).

33. Економічна структура валової продукції підприємства. Резерви збільшення валового і чистого доходу.

34. Ефективність роботи спільних підприємств і шляхи її підвищення.

35. Розширене відтворення сільськогосподарської продукції і шляхи його прискорення.

36. Економічна ефективність інтенсифікації сільськогосподарського виробництва (на прикладі окремих культур, або підприємства в цілому).

37. Ефективність роботи промислових і допоміжних підприємств і шляхи її підвищення.

38. Рентабельність виробництва продукції рослинництва і шляхи її підвищення.

39. Рентабельність виробництва продукції тваринництва і шляхи її підвищення.

40. Резерви збільшення виробництва товарної продукції та вплив обсягу її пропозиції на доходність аграрних підприємств.

41. Прибуток підприємства: суть, механізм формування і резерви збільшення.

42. Галузева структура аграрних підприємств та обґрунтування основних напрямків її вдосконалення.

43. Економічна ефективність вирощування овочів закритого ґрунту і шляхи її підвищення.

44. Ринок продукції (зерна, молока, цукру тощо): суть, проблеми формування і ефективного функціонування.

8. Методи навчання

В рамках вивчення дисципліни «Економіка підприємства» передбачено проведення:

1. Лекцій. Лекція — інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу. Найпоширеніша вона в системі вузівської освіти. За структурою заплановані лекції можливо поділити на вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі. Для проведення лекцій планується використання мультимедійного комплексу для наочного відображення представленого матеріалу;

2. Проблемні лекції - спрямовані на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома – трьома ключовими моментами, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного міркування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів.

3. Семінарські заняття. На заняттях передбачається більш детальний розгляд лекційного матеріалу, його закріплення та перевірка засвоєних знань студентів. З метою кращого засвоєння матеріалу планується використання тестів, кросвордів, рефератів, ситуаційних задач тощо. По окремих темах планується проведення дискусії;

4. Семінари – дискусії – передбачають обмін думками і поглядами учасників семінару по темі що розглядається, а також розвивають мислення,

допомагають формувати висновки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

5. Практичні заняття. Використовують для поглиблення знань, формування вмінь і навичок. На практичних заняттях планується засвоєння практичних розрахунків економічних показників діяльності підприємства;

6. Мозкові атаки – це метод розв’язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Сутність його полягає в тому, щоб за невеликий проміжок часу висловити як найбільшу кількість ідей, обговорити і здійснити їх колекцію.

7. Презентації – виступи перед аудиторією. Використовуються для представлення певних досягнень роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових наукових розробок за допомогою мультимедійних засобів.

8. Самостійна робота студентів буде проводитися з використанням різноманітних дидактичних методів навчання. Ця робота полягає в самостійному опрацюванні студентами різних літературних джерел, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні.

9. Індивідуально-консультативна робота зі студентами здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи викладача у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

10. Дистанційне навчання в Уманському НУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. Матеріали курсу «Економіка підприємства» розміщені на платформі Moodle. В разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

9. Методи контролю

Оцінювання знань, умінь і навичок студентів з дисципліни враховує всі види занять передбачених навчальним планом, який передбачає лекційні, семінарські та практичні заняття, а також самостійну роботу і виконання індивідуальних завдань.

Перевірка та оцінювання теоретичних знань та практичних навичок студентів може проводитись за такими формами контролю:

1. *Поточний контроль.*
2. *Модульний контроль.*
3. *Підсумковий контроль.*

1. Поточний контроль включає:

- оцінювання знань студентів під час семінарських і практичних занять;
- підготовка рефератів та кейсів;

- виконання індивідуальних завдань.

Оцінювання знань студентів проводяться за 5-бальною шкалою за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу;
- 3) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій (кейсів), розв'язанні задач;
- 4) обізнаність з основною та додатковою літературою;
- 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з інших доповідей.

Оцінка “відмінно” – що відповідає 5 балам, може бути отримана студентом за відповідності усім зазначеним вище критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

2. Модульний (тестовий) контроль здійснюється за допомогою тестів, що проводяться у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Тест містить запитання одиничного (множинного або впорядкованого) вибору та завдань щодо перевірки знань основних категорій курсу.

3.Проведення підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку або заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

денна форма навчання

	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2										Підсумковий контроль	Загальна сума балів
Кількість балів за модуль	38					62											
Теми	T1	T2	T3	T4	МК	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	МК	30	100	
Кількість балів за змістовими модулями і модульний контроль	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
в т.ч. за видами робіт																	
- практичні заняття	4	4	4	4		4	4	4	4	4	4	4	4				
- виконання СРС	1	1	1	1		5	5	1	5	5	1	1	1				

	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2									Контрольна робота	Підсумковий контроль	Загальна сума балів
Кількість балів за модуль	38					62											
Теми	T1	T2	T3	T4	МК	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	МК	30	30	100
Кількість балів за змістовими модулями і модульний контроль	2	2	2	2	8	2	2	2	2	2	2	2	2	8			
в т.ч. за видами робіт	1						1			1		1					
- практичні заняття																	
- виконання СРС	1	2	2	2			2	1	2	2	1	2	1				

Критерії оцінювання курсових робіт

Курсова робота оцінюється за 100 бальною шкалою.

Згідно з регламентом студент зобов'язаний подати його викладачеві дисципліни на перевірку до певної дати для отримання від нього рецензії з оцінкою дослідження. У разі недотримання студентом календарного графіка виконання курсової роботи, студент не допускається до її захисту, а відповідно, до підсумкового контролю з дисципліни.

Таким чином, якість виконання даного індивідуального науково-дослідного завдання оцінюється в діапазоні від 0 до 70 балів, а результати його захисту оцінюються в діапазоні від 0 до 30 балів

Критерії оцінювання знань студентів при виконанні та захисті курсової роботи

	1. Текст курсової роботи	70 балів
1.1	Загальні вимоги до тексту роботи: Таким чином, якість виконання даного індивідуального науково-дослідного завдання оцінюється в діапазоні від 0 до 70 балів, а результати його захисту оцінюються в діапазоні від 0 до 30 балів.	25 балів
1.1.1	Наявність та чіткість формування мети і завдання дослідження	3
1.1.2	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи	3
1.1.3	Правильність оформлення списку літератури (порядок розміщення, повнота, сучасність, відсутність помилок)	2
1.1.4	Наявність, якість ілюстративних матеріалів (рисуноків, схем, діаграм, графіків, таблиць) у тексті роботи та відповідність їх оформлення встановленим критеріям (вимогам)	3
1.1.5	Правильність оформлення роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок	4
1.1.6	Повнота і відповідність висновків змісту роботи	10
1.2	Вимоги до змісту курсової роботи:	45 балів
1.2.1	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду літературних джерел. Наявність наукової полеміки. Етика цитування (наявність посилань на літературні джерела). Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки студента – автора)	15 балів
1.2.2	Наявність, системність і глибина особистого аналізу сучасних фактичних матеріалів організації, наявність і переконливість узагальнень і висновків з аналізу, виявлення проблем і недоліків у діяльності організації	15 балів
1.2.3	Наявність та логічний зв'язок заходів, що пропонуються для вирішення проблеми, з проведенням у роботі аналізом фактичних матеріалів, їх актуальність та реальність. Розробка альтернативних варіантів рекомендацій, обґрунтування та розрахунків ефективності запропонованих рішень, наявність розрахунків на ЕОМ. Наявність аналізу зарубіжного досвіду та його використання при розробці пропозицій.	15 балів
	2. Захист курсової роботи	30 балів
2.1	Володіння культурою презентації (вільне володіння текстом доповіді, наявність в структурі доповіді всіх належних елементів: вітання, представлення, обґрунтування актуальності, мети, завдань курсової роботи, викладення особисто розроблених теоретичних, проблемних, аналітичних та рекомендаційних аспектів роботи, посилання на роздавальний матеріал).	5
2.2	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження.	5
2.3	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, на зауваження і пропозиції, що містяться у рецензії на курсову роботу, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди.	10
2.4	Наявність і якість роздавального матеріалу для захисту роботи (наявність матеріалів, що відображають теорію, аналіз і пропозиції; ілюстративний матеріал повинен мати аналітичний характер; чітке, грамотне без будь-яких помилок оформлення; зв'язок доповіді з кожним листком роздавального матеріалу).	10

Розподіл балів за виконання курсового проекту (роботи)

Виконання курсової роботи (проекту)	Захист курсової роботи (проекту)	Сума
70	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену та курсової роботи
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» включає:

1. Економіка підприємства: методичні вказівки до виконання курсової роботи здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП «Економіка». [уклад.: Д.К.Семенда]. Умань: УНУС. 2021.

2. Економіка підприємства: методичні вказівки до виконання практичних завдань здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП «Економіка». [уклад.: Д.К.Семенда]. Умань: УНУС. 2021.

3. Економіка підприємства: методичні вказівки до виконання самостійної роботи здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП «Економіка». [уклад.: Д.К.Семенда]. Умань: УНУС. 2021.

12. Рекомендована література

Базова

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор. Видавництво, 2016. 378 с.

2. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В.. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. – 620 с.

3. Яркіна Н.М. Економіка підприємства. Вид. 2-ге перероблене і доповнене. К. : Ліра-К. 2020. 596 с.

4. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л., проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Кондор, 2020. 700 с.

5. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підручник / В. Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2013. – 779 с

6. Круш П.В. Економіка (розрахунки фінансово інвестиційних операцій в EXCEL): навч. посіб. К. : Цул, 2014. 256 с.
7. Семенда Д. К., Бурляй О.Л., Коротєєв М.А., Семенда О.В. Економіка підприємства : підруч. Умань: ВПЦ "Візаві" (Видавець "Сочінський"), 2014. 476 с.
8. Семенда Д.К., Коротєєв М.А., Семенда О.Вс., Семенда О.В. Економіка підприємства: навч. посіб. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 246с.
9. Аграрна економіка: навч. посіб. / [Білоножка В.Я., Мостов'як І.І., Карпенко В.П., Полторецький С.П., Березовський А.П.]; за ред. В.Я. Білоножка. – Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2016. – 418 с.
10. Економіка сільського господарства: навч. посіб. / [Збарський В.К., Мацибора В.І., Чалий А.А., Степасюк Л.М., Рогач С.М., Гуцул Т.А., Суліма Н.М.]; За ред. В.К. Збарського і В.І. Мацибори. – К.: Каравела, 2016. – 312 с.
11. Економіка сільського господарства: навч. посіб. / [Збарський В.К., Бабієнко М.Ф., Кулаєць М.М., Синявська І.М., Хоменко М.П.] ; за ред. проф. В.К.Збарського. – К.: Агроосвіта, 2013. – 352 с.
12. Економіка аграрного підприємства: підруч. для екон. і технол. спец. аграр. вищ. навч. закл. I-II рівнів акредитації / С. І. Михайлов, Н. Г. Кабаченко, Г. В. Заєць [та ін.]; ред. С. І. Михайлов ; М-во аграр. політики України, Навч.-метод. центр по підгот. молод. спеціалістів. – Київ : Укр. центр духов. к-ри, 2005. – 396 с.

Допоміжна

1. Конституція України від 01.01.2020 №254к/96 - ВР URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України від 16.02.2019 р. № 436-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018р. (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>
4. Податковий кодекс України від від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України URL <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Цивільний Кодекс України від 13.02.2019р. № 435-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. Кодекс законів про працю України. <ht.tps://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
7. Закон України Про акціонерні товариства: Закон України від 17.10.2019 р. №541-VI URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
8. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
9. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
10. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
11. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі

змiнами i доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>

12. Державна служба статистики України. <http://www.ukrstat.gov.ua>.

13. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

14. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua/

15. Соколюк С.Ю. Розвиток підприємств аграрного сектору на засадах гармонізації інноваційних процесів: теорія і практика: монографія. Умань: Вид. Сочінський М.М., 2019. 374с.

16. Чернега І.І. Соціально-економічний механізм підприємницької діяльності в аграрному секторі України: виклики та можливості: монографія. Умань: Вид. Сочінський М.М., 2020. 404с.

17. Гиль О. О. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 248 с.

18. Мороз В. С., Тельнов А. С. Організація виробництва : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 256 с.

19. Семенда Д.К., Коротеєв М.А., Семенда О.Вс. Удосконалення організаційно-економічного механізму ефективного використання земельних ресурсів у сільськогосподарських підприємствах. кол. моног. Умань: «Сочінський М.М.». 2016. 242с.

20. Семенда Д.К., Семенда О.В. Розвиток органічного виробництва в сільськогосподарських підприємствах. Агросвіт. 2014. № 7. С. 42 – 46.

21. Семенда Д.К., Семенда О.В. Стратегічні орієнтири розвитку виробництва молока в сільськогосподарських підприємствах Черкащини. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії Полтава: ПДАА, 2014. Вип. 1(8). Т.1.: Економіка. С. 303 -309.

22. Семенда Д.К., Семенда О.В. Еколого-економічні напрями підвищення родючості та охорони якості ґрунтів сільськогосподарських підприємствах. /збірник наукових праць Уманського НУС №89 ч.2- 2016. с.99-108

23. Семенда Д.К., Семенда О.В., Семенда О.В. Проблеми виробництва м'яса яловичини в Україні. Збірник наукових праць Уманського НУС. Редкол.: О.О. Непочатенко (відп.ред.) та ін.. Умань: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2017. Вип. 90. Ч. 2 : Економічні науки. 204с. с187-195

24. Семенда Д.К., Семенда О.Вс., Семенда О.В. Сучасний стан та тенденції розвитку ринку технічних культур в Україні. наук-прак. журн. «Агросвіт» №6 2019 с.65-74

25. Семенда Д.К., Семенда О.В. Дослідження поведінки споживачів в сучасних ринкових умовах. Молодий вчений. 2018. №1. с.539-544

26. Семенда Д.К., Тупчії О.С., Фротер О.С. Значення аграрних товаровиробників у забезпеченні розвитку сільських територій. – збірник наукових праць УНУС №88 ч.2 2016.-с.311-319

27. Економічні аспекти функціонування сільськогосподарських підприємств /Д.К.Семенда, О.В.Семенда, Т.Ю.Петрук// Економіка АПК. 2018. №10. С.106-116

28. Сучасний стан та тенденції розвитку ринку технічних культур в Україні / Д.К.Семенда, О.Вс.Семенда, О.В.Семенда// Агросвіт. №6. 2019. С.65-74 DOI: [10.32702/2306-6792.2019.6.65](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.6.65)

29. Оцінка внутрішнього ринку органічної продукції України та поведінка споживачів на ньому /Д.К.Семенда, О.В.Семенда// Молодий вчений. №11 (75) листопад 2019. С.609-614 DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-129>

30. Сучасний стан та шляхи підвищення економічної ефективності виробництва зерна кукурудзи /Д.К.Семенда, О.Вс.Семенда, О.В.Семенда// Агросвіт. №3. 2020. С.40-49. DOI: [10.32702/2306-6792.2020.3.43](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.3.43)

31. Оцінка розвитку ринку продукції олійних культур /Д.К.Семенда, О.Вс.Семенда, О.В.Семенда// Молодий вчений. №3. 2020. С.258-263. DOI: [10.32839/2304-5809/2020-3-79-54](https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-3-79-54)

32. Маркетингові дослідження кон'юнктури ринку зерна /Д.К.Семенда, О.Вс.Семенда, О.В.Семенда// Агросвіт. №1-2. 2021. С.56-64. DOI: [10.32702/2306-6792.2021.1-2.56](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.1-2.56)

33. Вплив мерчандайзингу на поведінку споживачів /Д.К.Семенда, І.І.Корман, О.В.Семенда// Східна Європа: економіка, бізнес та управління. №1(28). 2021. С.42-46. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.28-8>

34. Логістика та її роль в підвищенні економічної ефективності реалізації продукції рослинництва /Д.К.Семенда, О.Вс. Семенда, О.В.Семенда// Молодий вчений. №1. 2021. С.185-190. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-1-89-38>

35. Перспективи запровадження моделі D2C електронної комерції в Україні /Д.К.Семенда, О.В.Семенда// Інфраструктура ринку. №1 (51). 2021. С.208-212. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastructure51-33>

Інформаційні ресурси

1. Аграрний сектор України – agroua.net
2. Бібліотеки в Україні URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3>
3. Бібліотеки та науково-інформаційні центри України URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html>
4. Верховна Рада України URL: www.rada.gov.ua
5. Вільна енциклопедія URL: <http://uk.wikipedia.org>
6. Державна служба статистики України URL: www.ukrstat.gov.ua
7. Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника URL: <http://www.library.lviv.ua/>
8. Міністерство аграрної політики та продовольства України URL: www.minagro.kiev.ua
9. ННЦ «Інститут аграрної економіки» URL: www.iae.kiev.ua
10. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
11. Сайт журналу «Пропозиція» URL: www.propozitsiya.com

13. Зміни у робочій програмі на 2021-2022 навчальний рік

Зміни, внесені до робочої програми на 2021-2022 навчальний рік, охоплюють:

1. Оновлення змісту тем дисципліни.
2. Внесення змін в розподіл тем в розрізі змістових модулів.
2. Внесення коригувань в розподіл балів, що їх отримують студенти в процесі вивчення дисципліни.
2. Оновлення переліку рекомендованої літератури.